

Tomi Huttunen

Akvarium – venäläinen legenda

50-vuotiaan Boris Grebenštšikovin 30-vuotias hanke ei ole vain yhtye, vaan filosofia, elämäntapa, uskonnollinen harjoite ja pitkä pyhiinvaellus. Akvarium on nähnyt matkallaan paljon, undergroundin, neuvostoimperiumin luhistumisen ja vapautumisen huuman sekä moninaiset kokoonpanomuutokset. Musiikki on heijastellut kulloisiakin muutoksia kovin eri tavoin. Kaksi asiaa pysyy – Grebenštšikovin pitkittynyt kertomus itsestään ja Venäjän kohtalosta sekä älykkään vegetariaaninen folkrock, johon kätkeytyy Akvariumin omaleimaisuus.

Viimeksi Suomessa puhuttiin Boris Grebenštšikovista vuonna 1989, kun hän yritti läpimurtoa Amerikan markkinoilla glasnostin ja perestroikan mannekiinina Gorbatšov-huuman rohkaisemana. Radio Silence -levy ja kiertue Yhdysvalloissa olivat katastrofi – kieli oli venäläiselle poeetalle väärä, mutta niin myös aika ja maailma. Kolmen CBS-albumin sopimus kutistui yhdeksi flopiksi ja Lontoossa äänitetyksi Radio London -nimiseksi edellisen levyn parodiaksi.

Grebenštšikov menetti kasvonsa lännessä, mutta suurempi ongelma odotti kotona – häntä ei otettu enää vakavasti. Kuitenkin hän oli ollut neuvostorockin pioneeri, vaihtoehtoisen kulttuurin eturivissä 1970 -luvun alusta, undergroundin patsaita. Ennen kaikkea hän oli venäjänkielinen rockrunoilija ja sellaisena vailla vertaa Neuvostoliitossa. Hänestä oli tullut kulttuurista identiteettiään etsivän nuoren post-brežneviläisen sukupolven äänitorvi. Perestroika-nuoriso sai nyt hänestä valmiin mannekiinin, johon ei voinut enää liittää rockille – etenkin neuvostorockille – välttämätöntä kapinallisuutta. Grebenštšikov oli osa systeemiä. Kesti vuosia ennen kuin hän sai hankittua kannuksensa ja kuulijansa takaisin. Tänäpäin häntä kuuntelee monta sukupolvea. Nuorimmat fanit eivät ole 1980-luvun käännteistä kuulleetkaan, vanhimmat taas eivät halua tietää hänen julkaisseen mitään vuoden 1982 jälkeen.

Maan alta päiväntasaukseen

Vuonna 1973 aloittaneen Akvariumin varhaishistoria oli taiteidenvälinen projekti, jossa soittotaidoltaan vähitellen kehittyvät nuoret insinöörit ja opiskelijat (Grebenštšikov itse on valmistunut Leningradin yliopiston matemaattisesta tiedekunnasta) yrittivät jäljitellä amerikkalaisia esikuviaan. Grebenštšikoville näistä tärkeimpiä oli Dylan, jonka mukaan hänet myös Bobiksi Leningradissa ristittiin. Myöhemmin Grebenštšikov on ammentanut ennen kaikkea George Harrisonilta, Jim Morrisonilta ja David Bowielta heitä jäljitellen ja siteeraten. Teksteissä ja melodioissa näiden mainittujen vaikutteet näkyvät 1970-luvulta 2000-luvulle, aina uusimpaan Sestra haos -levyyn asti. Etenkin Beatlesin musiikki elää ja syntyy aina uudelleen venäläisen veljesyhtyeensä taipaleessa.

Akvariumin kultakausi oli 1980-luvun alussa. Yhtye loi aivan omaa kulttuuriaan totalitaarisen yhteiskunnan marginaalissa ja surkein toimintaedellytyksin, mutta äänitteet kulkivat kasettikopioina kädestä käteen, ja konsertit olivat kulttuuripoliittisia skandaaleja, kuten asiaan kuului. Vuosina 1981-1986 he sylkivät Andrei Tropillon epävirallisella studiolla kymmenen levyllistä

kunnianhimoisia klassikoita, joita on 1990-luvulla uudelleenmiksattu ja joista jokainen kestää kuuntelun vielä tänäänkin.

Ensimmäisen virallisen albuminsa Akvarium sai tehdä valtiolliselle Melodija-yhtiölle vasta 1987, ja näin syntyi harvoille ja valituille avautuva, kryptisin tekstein varustettu teos Ravnodenstvie (Päiväntasaus). Juuri tästä albumista syntyy määritelmä “vegetariaaninen folkrock“ (Artemi Troitski), joka on omiaan luonnehtimaan koko Akvariumin musiikkia. Sitä kuvailtiin kypsän seesteiseksi puolimatkaksi 15 vuoden aktiiviuran jälkeen – ja tämän päivän näkökulmasta se juuri sitä onkin, mutta tuskin siksi jää. Poikkeuksellisen valoisalta Täydenkuun partisaanit -raidalta löytyvä sanaleikki muistuttaa underground-kulttuurin olemuksesta:

Siis kuka on johtajamme, ja missä on hänen ruoskansa?
Pelko on hänen juhlandsa ja syyllisyys verkkonsa.
Me vain laulamme, rakkaani,
Mutta me avaamme oven.

Tässä menevät täydenkuun partisaanit –
Minun paikkani on täällä.
Tässä menevät *maanalaisen* kuun partisaanit –
Menkööt. (Partizany polnoi luny.)

Maanalaisuus oli viimeistään Ravnodenstvien myötä historiaa, Akvarium oli noussut pinnalle ja sen myötä myös menettänyt arvostustaan underground-piireissä. Huomattavasti aiemmin kirjoitetun laulun sanat kuvastavat aikakauden ongelmaa suuremmin ja ehkä osuvamminkin:

Me ollaan arvostettuja
Meidät otetaan vastaan kunnan paikoissa
En enää kirjoita epäilyttäviä tekstejä
Saadakseni aikaan mielissä kuohuntaa
Me on päästy telkkariin, me ollaan hienoja... (Igra navernjaka.)

Melodijalle tehtiin vuonna 1987 myös toinen levy – kokoelma nimeltä Akvarium oli kooste Tropillon studion levyistä Den serebra (1984) ja Desjat strel (1986). Levyn kokonaispainos oli yli 2 miljoonaa kappaletta, soittajat eivät hyötäneet siitä kopeekkaakaan, ja Grebenštšikov on kertonut vihanneensa levyä heti sen ilmestyttyä. Joka tapauksessa näiden kahden levyn myötä Akvarium oli ensi kertaa suuren yleisön ulottuvilla.

Vaihtoehtoisuus oli ollut Akvariuminkin elinehto neuvostoaikana, sen identiteetti muodostui selkeästä oppositioasemasta suhteessa valtaapitävään neuvostokulttuuriin ja sen tympeään estetiikkaan. Tämän asetelman katoaminen tarkoitti identiteettikriisiä koko kulttuuriälymystölle. Ollakseen oppositiossa piti ryhtyä ääriationalistiseksi kansallis-bolševistiksi, kuten teki kirjailija Eduard Limonov ja Akvariumin entinen jäsen säveltäjä-kosketinsoittaja Sergei Kurjohin.

Sekasorron aika ja historiankirjoitus

Tultaessa 1990-luvulle Akvarium on muutostilassa, kuten koko Venäjän maa – Grebenštšikov alkaa tehdä omaa synteesiään Neuvostoliiton hajoamisesta. Hän turvautuu uskontojen, filosofoiden, tyyllilajien, etnisten lähtökohtien ja instrumenttien sekoitukseen – synkretismiin. Tästä kaikesta syntyy Russkii albom, uuden Venäjän kuva historian läpi nähtynä. Sekasortoisempaa aikaa ja

kaoottisempia lähtökohtia saa Venäjän historiassa hakea, mutta Grebenštšikovin onnistuu koota mystisellä tavalla kertomus, joka nostaa hänen musiikkinsa aivan uudelle tasolle. Venäläisestä albumista alkaa hänen läpi 1990-luvun jatkuva Venäjä-tekstinsä, joka toistuu tiettyjen johtomotiivien muodossa levytä toiselle.

Akvarium-levyjen Venäjä-kuva tuskin vastaa yhteiskuntatieteilijöiden näkemyksiä entisen supervallan tulevaisuudesta. Grebenštšikov osaa kuvata maatansa vain tekstien joukkona – hän sitoo oman tuotantonsa venäläisen kirjallisuuden ja kulttuurin traditioon, ja näin myös Venäjän kohtalo on luettavissa sen historiasta. Venäjän lukemattomat sekasorron ajat, vallankumoukset ja uudet alut ovat myös rockrunoilijan huolenaiheita.

Akvariumin 1990-luku on myös uudelleenmiksausten, -julkaisujen ja -äänitysten aikakausi. Yhtyeen historia alkaa valjeta suurelle yleisölle vasta vuosikymmenen puolivälissä. Se on kirjoitettu viidelle Istorija Akvariuma –albumille, joista viimeinen on Boris Rubekin loistavasti taltioima Territorija (p2000). Levyiltä löytyy vain kaksi uutta laulua, jotka nivoutuvat melko luonnollisesti historialliseen kokonaisuuteen. Lisäksi arvokasta historiaa ovat kirjoittaneet Ilja Smirnov kirjallaan Prekrasnyi diletant (2000) sekä yhtyeen entiset jäsenet Vsevolod Gakkel ja Andrei Romanov muistelmateoksillaan.

Valittujen yhteisö ja lyriikka

Grebenštšikov on Akvariumin kiistaton johtohahmo – ilman häntä ei ole Akvariumia, kaikki muut ovat vaihdettavissa, ja se on vuosien varrella todistettu tarpeettomankin usein. Grebenštšikov on kuitenkin löytänyt kullekin aikakaudelle sopivan vasemman käden, jonka vastuulle on usein jäänyt sovitusyö. Entiset Akvarium-jäsenet muodostavat Pietarissa jo oman kastinsa, joka takaa monelle myös leivän musiikki- tai kulttuurielämän ammattilaisena. Akvarium on ollut ja on paitsi tuottelias yhtye, myös filosofia, elämäntapa ja eri uskontoja itsessään sekoittava pyhiinvaellus, johon on osallistunut soittajien lisäksi paljon muitakin valittuja.

Yhtyeen perusti Grebenštšikovin kanssa teatteriohjaaja ja absurdikko-runoilija Anatoli Gunitski, jonka hämäret tekstit ovat piristäneet Akvarium-levyjä läpi 1980-luvun. Vuonna 2001 Grebenštšikov teki Terrarium-nimisellä kokoonpanolla Gunitskille tribuutin Pjatiugolnyi greh, johon osallistui joukko venäläisen rockin tähtiä. Akvariumin ehkä kuuluisimman laulun Gorod sanat ovat tehneet Anri Volohonski ja Aleksei Hvostenko, Leningradin underground-kulttuurin ikoneita molemmat. Muuten tekstit ovat runoilijanakin kohdellun Grebenštšikovin omasta kynästä.

Yhtyeen historialliseen kokoonpanoon on luettava Andrei Romanov (f), Vsevolod Gakkel (c), Mihail Fainštein (b, perc), sekä ainakin Sergei Kurjohin (keyb), Aleksandr Kussul (v), Aleksandr Titov (b) ja Aleksandr Ljapin (g) – 1990-luvun keskeisiä nimiä ovat Oleg Sakmarov (keyb ym.), Aleksei Zubarev (g) ja Boris Rubekin (kb ym.).

Paitsi että Akvarium on valittujen esoteerinen yhteisö ja pyhiinvaellus, se koetaan usein myös valikoitujen ja uskollisten kuulijoiden musiikkina. Erityisesti tämä näkyy Grebenštšikovin vaikeasti avautuvassa lyriikassa, joka viittailee paitsi venäläisen ja läntisen kirjallisuuden traditioon, myös länsimaiseen rocklyriikkaan ja Grebenštšikoviin itseensä. Hänen sanastonsa on rajattu, mikä johtaa tiettyyn mantramaiseen ketjuun hänen tuotannossaan. Käsitteet kuten kämmen, teräs, ruoho, lasin toinen puoli jne. saavat aivan omia merkityksiään hänen tuotannossaan, ja ne pitää aina ilmestyessään ymmärtää aiempien yhteyksien kautta. Näin Grebenštšikov kirjoittaa pian neljäntäkymmenettä vuotta tekstiä, jonka aiheuttamat hitaasti aukeavat elämykset tuottavat

mielihyvää, mutta kaikkiaan Akvariumin 30-vuotinen historia on matka venäläisen kulttuurin lähihistoriaan, jota voi lämpimästi suositella venäjää taitamattomillekin.

Levyt:

Sinii albom

Železnodorožnaja voda ; Geroi rok'n'rolla (molodaja špana) ; Gost ; Strannye objekty mezhdū svetom i zvukom ; Elektrišeskii pes ; Vse tšto ja hotšu ; Tšai ; Ploskost ; Rutman ; V podobnuju notš ; Edinstvennyi dom (Dzha dast nam vse) ; Reka ; Pionerskaja, 38 ; 14 ; Vyzyvaju ogon na sebja. Äänitetty 1981. p2002. Sojuz cd.

Beatles- ja etenään John Lennon-mielleyhtymiltä ei voi välttyä Sinisen albumin kohdalla. Akvariumin oma ääni – vegetariaaninen folkrock – on silti myös esillä, ennen kaikkea sitä ovat luomassa Andrei Romanovin huilu ja Vsevolod Gakkelin sello. Levyn ongelmana on, ettei se ole yhtä eheä kokonaisuus kuin ajan muut Akvarium-levyt, mutta historiallisena dokumenttina silti korvaamaton.

Tunnetuimpia levyn helmiä on Sähkökoira, joka on läpeensä intertekstuaalinen – laulu sisältää viittauksia mm. vuosisadan alun venäläiseen runouteen (Aleksandr Blok), barditraditioon (Bulat Okudzhava), Shakespearen ja buddhalaiseen mystiikkaan. Samaten eloon on jäänyt Rautatievesi, jossa Grebenštšikov solmii ikään kuin ensimmäisen yhteyden uskolliseen kuulijaansa: “Anna kun juovun rautatievedestä // Kirjoitin nämä laulut joulukuun lopussa // Alastomana, lumessa, täydenkuun valossa // Mutta jos kuulet minua, tämä ei ole turhaa”.

Akustika

Deržatsja kornei ; S toi storony zerkalnogo stekla ; Stal ; 25 k 10 ; K družjam ; 10 strel ; Potšemu ne padaet nebo ; Graf Garcia ; Nam vsem budet lutšše ; Ivanov ; II-e stekljanoe tšudo ; Moei zvezde ; Ukravšii dozhd ; Pesnja dlja novogo byta ; Gljadja v televizor ; Sonet ; Zolotyh loštšadei ; Kontrdans. Äänitetty 1982. p2002. Sojuz cd.

Unplugged on venäläinen keksintö! Nerokas kooste iloisin efektein höyrytettyä hämmästyttävän hyvin äänitettyä folkrockia – Akvariumin parhaat balladit 1970-80 -lukujen vaihteesta on Akustisella koottu eheäksi ja yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Gakkelin sello ja Grebenštšikovin kitara (+ Romanovin huilu) ovat johtavat instrumentit, joiden ympärille kaikki muu rakentuu. Laulut nivoo yhteen veden solina kuin Nevan kanavat linkittävät Pietari-Leningradia. Tekstit tulvivat kirjallisia viittauksia vuosisadan alun venäläiseen modernismiin ja klassiseen kirjallisuuteen, itse kansallisrunoilija Puškin seikkailee levyllä, mutta hänet sekoitetaan Kristukseen ja ristiinnaulitaan.

Akustinen kertoo ajastaan, 1980-luvun alun elämästä neuvostomarginaalissa, kulttuuriällymystön keskellä, jossa kosketuksia kansan todellisuuteen on kovin vähän. Se kertoo runoilijaminästä, joka etsii yksityisyyden ulottuvuutta tasapäistävässä neuvostomaailmassa, ja tuo yksityisyys löytyy yläpuolisesta asemasta, toisista todellisuuksista tai elitistisestä kirjallisuudesta. Grebenštšikovin kuvaama perusälykkö Ivanov törmää bussipysäkillä kansaan, joka talloo hänet nurin, ja tarkastajiin, jotka sakottavat häntä, mutta Ivanovin ei tarvitse samastua kansaan, sillä hän kantaa taskussaan Sartren pökkaria. Ivanov asuu kommunalkassa, harrastaa ystävineen portviinien vertailevaa analyysiä. Villiä piristystä tarjoavat Anatoli Gunitskin muutamat absurdit tekstit.

Tabu

Segodnja notšju kto-to ; Pustye mesta ; Kusok zhizni ; Beregi svoi hoi ; Pepel ; Nikto iz nas ne ; Igra navernjaka ; Aristokrat ; Synovja moltšalivyh dnei ; Radamaerl. Äänitetty 1982. p1994. Triarii cd.

Ska tuli Leningradiin lähinnä Strannye igry -yhtyeen välityksellä 1980-luvun alussa. Akvarium kokeili skata Tabu-levyllään, jonka useista lauluista tuli sittemmin klassikoita ja lentäviä lauseita. Legendaarisimpia on suoran Morrison-sitaatin varaan rakentuva Kukaan meistä ei lähde täältä elävänä, jossa Doors-tematiikka on läsnä myös tuonpuoleisen todellisuuden tavoittelun muodossa. Liisa Ihmemaassa -motiivi vaikuttaakin olevan Morrisonin ja Grebenštšikovin yhteinen pakkomielle.

Levyn musiikillinen nerokkuus on paljossa Sergei Kurjohinin koskettimien ansiota. 1990-luvun alussa kuollut Kurjohin, joka tuli kuuluisaksi Pop-mehaniikansa myötä, on venäläisten kokeellisten nykysäveltäjien eliittiä, aivan oman kielensä luoja ja taitaja. Siksipä hän toi tälle levyille omalla panoksellaan viehättävän lisä-äänen.

Radio Afrika

Muzyka serebrjannyh spits ; Kapitan Afrika ; Pesni vytšerpivajuštših ljudei ; Zmeja ; Vana Hoja ; Rok'n'roll mertv ; Radio Šao-Lin ; Iskusstvo byt smirnym ; Tibetskoe tango ; Vremja luny ; Maltšik Jevgraf ; Tvoei zvezde ; S utra šel sneg ; Eštše odin upavšii vniz ; Platan ; Storož Sergejev ; Alternativa. Äänitetty 1983. p2002. Sojuz cd.

Tyystin erilainen levy kuin edelliset. Kurjohinin nerokkaat koskettimet ovat edelleen mukana, bassoon on tullut Grebenštšikovin uusi luottomies Aleksandr Titov, mutta soolokitaraa soittaa Aleksandr Ljapin (mukana jo Tabulla), oikeastaan ensimmäinen Akvarium-kitaristi. Ljapinin kitarasoundi tuntuu vieraalta Akvariumin yleisilmeelle tällä ja ennen kaikkea virallisella Melodijan julkaisemalla Akvarium-levyllä, jolla se oli miksattu liian pintaan. Radio Afrikan parhaita puolia on kokonaisuuden johdonmukaisuus, jonka luo nimenomaan Kurjohin, ja sen helmiä on suoraviivainen ja väkisin tarttuva Rock'n'roll on kuollut.

Deti dekabrja

Žažda ; Sny o tšem-to bolšem ; Kad Goddo ; Tantsy na grani vesny ; Ona mozhet dvigat ; Derevnja ; Ja – zmeja ; Bez nazvanija ; Podvodnaja pesnja ; 212-85-06 ; Deti dekabrja. Äänitetty 1985. p1994. Triarii cd.

Joulukuun lapset on hyvin heterogeeninen levy, mutta se tulvii aikansa hittejä, jotka myös päätyivät Melodijan Akvarium-kokoelmalle. Psykedeeliset Odotus ja 212-85-06 sekoittuvat pop-veisuun Unia jostain paremmasta, joka kertoo suoraviivaisesti neuvostotodellisuuteen turhautumisesta. Parhaita antia ovat lyyriset ja Pink Floyd –henkiset Kad Goddo, Kylä ja nimikappale Joulukuun lapset. Kurjohin on jäänyt koukkuun Korgiin, ja se ei tahdo kestää enää 2000-luvun kuuntelua.

Radio Silence

Radio silence ; The postcard ; The wind ; The time ; Winter ; That voice again ; Molodye lvy ; Fields of my love ; Death of King Arthur ; Real slow today ; Mother ; Kitai. p1989. Columbia lp.

Tämä Eurythmicsin Dave Stewartin tuottama "Soviet Superstar" -yritys on ehkä hyödyllisen traaginen historiallinen dokumentti erään aikakauden kulttuurisesta lukutaidottomuudesta, mutta esteettisesti tekele on hirvittävä sekasotku, jolta löytyy vain kaksi kuuntelun kestäväää raitaa, Sir Thomas Maloryn tekstiin tehty Death of King Arthur – levyn ainoa laulu, jolla soitti Akvarium, sekä Aleksandr Vertinskin tekstiin tehty Kitai, jolla Grebenštšikov säestää itseään.

Russkii albom

Arhistratig ; Nikita Rjazanski ; Gosudarynja ; Lastotška ; Volki i vorony ; Zapovednaja pesnja ; Sirin, Alkonost, Gamajun ; Koni bespredela ; Elizaveta ; Burlak ; 25 den luny. p1992. Kurizza cd.

Lyyrisen kaunis kokonaisuus, harvinaisen yhtenäinen levy, joka muistuttaa 1970-lukulaisesta antaumuksellisesta levyntekemisestä. BG-yhtye (ei siis Akvarium-nimellä) on halunnut tehdä nimenomaan teoksen, ei albumia. Venäläisen rockin virstanpylväs, ehdottomasti, samalla ajankuvana paljastava. Venäjä kuvataan tuhon partaalla olevana valtakuntana, rinnastukset löytyvät Boris Godunovin aikakaudesta, venäläisestä kansanrunoudesta ja slaavilaisesta mytologiasta.

Musiikillisesti Venäläinen albumi on myös leimallisesti venäläinen, mutta se on saanut etnisiä aineksia yhtyeen kiertueelta Volgan varrella. Levy on myös Oleg Sakmarovin, musiikkitieteilijän ja multi-instrumentalistin sekä Aleksei Zubarevin, uuden kitaristin, debyytti Grebenštšikovin riveissä.

Navigator

Goluboi ogonjok ; Poslednii povorot ; Kladbištše; Ne kosi ; Maetsja ; Samyi bystryi samoljot ; Navigator ; Stereguštšii barzhu ; Tamožennyi bljuz ; Tri sestry ; Garcon no. 2 ; Fikus religioznyi ; Udivitelnyi Master Lukjanov. p1996. Moroz CD.

Navigator on uuden Akvariumin helmi, sovittaja-Zubarevin urotekoja yhtyeen historiassa. Zubarev on sittemmin koostanut oman instrumentaalilevyn Grebenštšikovin melodioista ja julkaissut soololevyn. Hän on Akvariumin 1990-luvun pääkitaristi ja sellaisena tekijä, joka on jättänyt ilmeisen jälkensä yhtyeen levyille ja sovituksiin. Hyvällä maulla koostettu Navigator viittaa musiikillisesti venäläiseen barditraditioon (Vysotski, Okudzhava), myös 1920-lukuun, ennen kaikkea Aleksandr Vertinskiin, jonka sävellyksiä Grebenštšikov levytti satunnaisen liikemiehen pyynnöstä 1990-luvun alussa saaden huhujen mukaan palkkioksi Volvon. Muulta tarjonnaltaan levy on rehellistä bluesrock-poljentaa, mikä on uutta 1990-luvun Akvariumille. Kuuluu parhaiten tuotettuihin ja soitettuihin venäläisiin rocklevyihin ja samaan sarjaan tässä suhteessa levyjen Kostroma mon amour (p1994) ja Snezhnyi lev (p1996) kanssa.

Lilith

Esli by ne ty ; Iz Kalinina v Tver ; Darja Darja ; Bolota Nevy ; Na ee storone ; Ten ; Tam gde vzoidet luna ; Moi drug doktor ; Žilyi zakos pod ljubov ; Tjaželyi rok ; Nekotorye ženjatsja (a nekotorye – tak) ; Kapitan belyi sneg ; Po doroge v Damask ; 4D (Poslednyi den avgusta). p1997. Solyd CD.

Vuonna 1997 Grebenštšikovin onnistui toteuttaa unelma, jota hän tuskin saattoi kovin vakavissaan kuvitella 1970-luvulla uraansa aloittaessaan. Hän sai uudelle albumilleen soittamaan Rick Dankon, Garth Hudsonin, Jim Weiderin ja Randy Ciarlanten – eli Bob Dylaninkin taustalla soittaneen The Bandin. Tämä ei voinut olla vaikuttamatta kokonaisuuteen – Lilithista tuli musiikillisesti ja

teksteiltäänkin läpinäkyvä Dylan-tribuutti, mikä lienee helpottanut venäjänkielisten laulujen avautumista myös soittajille. Dylanin tuotannosta löytyy levyn kappaleille selkeitä kaksoisolentoja: If not for you (Esli by ne ty); What was it you wanted (Ten); Just like Tom Thumb's blues (Moi drug doktor)... Kaikesta tästä huolimatta folkrock-henkinen verraten tasapaksu levy ei ole lähelläkään Grebenštšikovin tuotannon parhaimmistoa, ja instrumenttina The Band on ammattitaitoinen, mutta puolivireinen.

BG & Deaduški

Pepel ; Zmeja ; Nož rešet vodu ; Aristokrat ; Segodnja notšju ; Prekrasnyi diletant ; Sny o tšem-to bolšem ; Vavilon. p1999. Fili cd.

Vuonna 1999 pietarilainen konerock-trio Deaduški (entisiä Strannye igry -yhtyeen tekijöitä) keksi tehdä uusia koneella höystettyjä tanssiversioita vanhoista Akvarium-hiteistä ja ottivat levyille laulamaan ilmeisen kevytmielisellä asenteella toimeen ryhtyneen Grebenštšikovin. Sovitukset ovat paikka paikoin nerokkaita ja tuovat Akvarium-musiikin uudelle sukupolvelle kuin tarjottimella, tuoreina, mutta arvonsa säilyttäneitä. Harmi, ettei Grebenštšikov ole vaivautunut muistelevaan vanhoja sanoituksiaan, sillä muutamat lapsukset ovat sen verran vakavia, että ovat omiaan verottamaan kuulijan nautintoa ja luomaan tietyn paradisen vaikutelman. Levystä tuli Deaduškille läpimurto ainakin Pietarissa, ja projektilla on suunnitteilla jatkoa.

Psi

Imja moei toski ; Luna uspokoi menja ; Svarog ; Telohranitel ; Poka nesut sake ; Syn plotnika ; Stop mašina ; Maša i medved ; Tsvety Jošivary. p1999. Real cd.

Psi on epätasaisimpia ja vaikeaselkoisimpia levyjä Akvariumin historiassa. Deaduški-yhteistyö on selvästi vaikuttanut Grebenštšikovin sävellyksiin. Akvarium on supistunut trioksi Grebenštšikov, Sakmarov ja Boris Rubekin, joka hoitaa tietokoneet ja koskettimet, mutta levyllä vierailee ystäviä Aleksandr Titovista Ray Cooperiin. Jos levy olisi lp, sen ensimmäinen puoli olisi yllättävänkin drum'n'bass -henkinen, ja toinen puoli perinteisempää folkahtavaa rockia. Hämmentävä, hiljainen albumi.

Sestra haos

500 ; Brod ; Noga sudby ; Rastamany iz Glubinki ; Brat nikotin ; Sliškom mnogo ljubvi ; Psalom 151 ; Kardiogramma ; Severnyi tsvet. p2002. Sojuz cd.

Grebenštšikovin 50-vuotisjuhlan ja Akvariumin 30-vuotisjuhlan aattona ilmestynyt levy on viihdyttävä, leikkimielinen ja anekdootteja tulviva kooste. Uskollisena tyylilleen Grebenštšikov viittailee teksteillään itseensä ja toisiin, muttei järin vakavasti. Musiikki on osoitus uuden Akvarium-kokoonpanon kypsymisestä ja yhteen hioutumisesta. Viime vuosien Amerikan-kiertueet ovat vaikuttaneet musiikkiin, jossa on 90-lukulaista Akvarium-balladia, mutta myös mm. hip hop – vaikutteita. Jousiosasto muistuttaa jopa Gakkel-Kussul –parivaljakon 80-luvun harmoniasta. Hilpeä levy.